

Monitorizarea mass-mediei în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021

Raport nr. 5
2 iulie – 10 iulie 2021

Kingdom of the Netherlands

*Acest raport a fost realizat cu sprijinul financiar al
Oficiului Ambasadei Țărilor de Jos în Moldova.*

Date generale

Scopul și obiectivele proiectului: Monitorizarea și informarea publicului cu privire la comportamentul mass-mediei în campania electorală și accesul concurenților electorali la mass-media. Monitorizarea își propune să analizeze tendințele reportericești care pot afecta performanța instituțiilor mass-media și compromite abilitatea acestora de a oferi publicului informații veridice, echidistante și pluraliste.

Perioada de monitorizare: 1 iunie – 10 iulie 2021

Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- Audiența / impactul: național, regional
- Tipul de media: audiovizual
- Forma de proprietate: publică, privată
- Limba difuzării: română, rusă

Lista instituțiilor mass-media monitorizate:

Moldova 1 (19:00) – post public, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Prime TV (21:00) – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Primul în Moldova (18:00) – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Publika TV (versiunea online) – post privat, acoperire națională, difuzează în limbile română și rusă;
Jurnal TV (19.00) – post privat, acoperire regională, difuzează în limbile română și rusă;
NTV Moldova (19.00) – post privat, acoperire regională, difuzează în limbile română și rusă;
RTR Moldova (20.00) – post privat, acoperire regională, difuzează în limbile rusă și română;
TV8 (19:00) – post privat, acoperire regională, difuzează în limbile română și rusă;
Pro TV (20.00) – post privat, acoperire regională, difuzează în limba română;
TV6 (19.00) – post privat, acoperire regională; difuzează în limbile română și rusă.

ABREVIERI

APC – Administrația publică centrală
APL – Administrația publică locală
AUR – Alianța pentru Unirea Românilor
CEC – Comisia Electorală Centrală
BECS – Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor
BERU – Blocul Electoral Renato Usatîi
PACCC – Partidul Acțiunii Comune Congresul Civic
PACE – Partidul Acasă Construim Europa
PAS - Partidul Acțiune și Solidaritate
PDCM – Partidul Dezvoltării și Consolidării din Moldova
PDA – Partidul Democrația Acasă
PDM – Partidul Democrat din Moldova
PLD – Partidul Legii și Dreptății
PP „NOI” – Partidul Politic NOI
PNOI – Partidul Noua Opțiune Istorică
PPDA – Partidul Platforma Demnitate și Adevăr

PPPO – Partidul Politic Puterea Oamenilor
PPPS – Partidul Politic Partidul Schimbării
PP Șor – Partidul Politic Șor
PUN – Partidul Unității Naționale
PVE – Partidul Verde Ecologist
PMPSN – Partidul Politic Mișcarea Profesioniștilor Speranța-Nadejda
PPPOM - Partidul Politic Partidul Oamenilor Muncii
PPM – Partidul Patrioții Moldovei
PRM – Partidul Regiunilor din Moldova
PSRM – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova

2. Cadrul metodologic

A fost monitorizat conținutul integral al principalelor buletine de știri zilnice de la fiecare post de televiziune, fiind analizate materialele cu caracter electoral direct și indirect. Materialele au fost supuse unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid/unei sau altei formațiuni politice. De asemenea, materialele au fost analizate conform următoarelor criterii de reflectare obiectivă:

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic: Potrivit Codului serviciilor media audiovizuale (CSMA), în virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie a) să asigure distincția clară între fapte și opinii în știri; b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință (Art.13 (1)). În același timp, potrivit prevederilor deontologice, știrile trebuie să fie imparțiale și obiective și să nu favorizeze anumite partide/grupuri/persoane în detrimentul altora. Prezența elementelor discriminatorii în cadrul reportajelor și știrilor reprezintă un prim criteriu de prezentare a realității prin prisma opiniilor jurnalistului. Filtrarea știrilor și analiza minimă a istoriei și contextului, de asemenea, vorbesc despre apărarea intereselor anumitor actori, dar nu ale publicului larg. Iar Codul electoral, art. 69 (5) stipulează că mijloacele de informare în masă nu vor adopta tratamente privilegiate față de concurenții electorali în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor: Pentru a fi corecte și echilibrate, materialele trebuie să prezinte toate părțile vizate, în special când e vorba de subiecte controversate, și să trateze în mod egal oponenții. De asemenea, mass-media trebuie să asigure accesul la o multitudine de păreri diverse care ar ajuta auditoriul să-și creeze propria opinie asupra subiectelor reflectate. CSMA stipulează că în cadrul programelor audiovizuale de știri, pentru care exactitatea și corectitudinea sunt esențiale, relațiile trebuie să provină din surse sigure, suficient documentate sub aspect factologic, cu o abordare credibilă și imparțială a evenimentelor, cu reflectarea echilibrată a diferitor opinii (Art.13 (4)).

Limbajul și imaginile utilizate: Exagerările și limbajul licențios utilizat în mod deliberat – cum ar fi limbajul peiorativ sau etichetele atribuite anumitor persoane sau organizații, precum și imaginile manipulate astfel încât anumite părți să apară în lumină negativă – ridică grave semne de întrebare cu privire la respectarea standardelor etice și profesionale. Comportamentul etic al jurnaliștilor este pus la îndoială de cele mai multe ori atunci când imaginile prezintă aspecte ce nu corespund realității, când acestea sunt trucate, dar și atunci când anumite știri sunt ilustrate cu imagini ce nu au legătură cu textul. CSMA interzice difuzarea reportajelor susceptibile de a propaga, incita, promova sau justifica ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală (Art. 11(2)).

3. Datele monitorizării

Moldova 1

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de monitorizare, Moldova 1 a difuzat opt ediții ale principalului buletin al zilei, „Mesager”, în care a difuzat 73 de știri cu tematică electorală. Cu excepția unui subiect cu tentă electorală indirectă, celelalte au fost incluse la rubrica „Alegeri parlamentare anticipate 2021”, toate având o durată de 5431 de secunde (1,5 ore). Postul public de televiziune s-a concentrat pe informarea despre prioritățile de campanie ale concurenților, lansate în cadrul dezbaterilor din platoul Moldova 1, de la acțiuni de protest sau din cadrul întâlnirilor cu alegătorii. Circa o pătrime din știri (18) au avut în vizor acuzații lansate de unele formațiuni la adresa altora. De asemenea, jurnaliștii au informat despre aspecte de organizare a procesului electoral (tipărirea buletinelor, alocarea banilor necesari pentru desfășurarea alegerilor, numărul secțiilor de vot din regiunea transnistreană), rezultatele sondajelor de opinie, concluziile Asociației Promo-LEX privind desfășurarea campaniei electorale etc.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

În ultima săptămână de campanie electorală, Moldova 1 a tratat neutru majoritatea concurenților, cu excepția unei ușoare favorizări a BECS și defavorizări a PAS, precum și a președintei Maia Sandu prin selectarea subiectelor și a unghiului de abordare. În timp ce BECS a fost protagonistul materialelor privind activități de campanie și acuzații lansate de unii reprezentanți ai blocului, PAS și Președinția au fost plasați preponderent în postura de a răspunde învinuirilor, precum și în știri despre activități de campanie.

Pe lângă știri cu angajamentele electorale ale BECS, televiziunea Moldova 1 a ales să informeze despre acuzații lansate de unii deputați PSRM la adresa membrilor PAS sau a Președinției: complicitate la fraudă bancară, interese ascunse în cazul licitațiilor blanchetelor pentru pașapoarte biometrice, finanțarea externă sau prin intermediul unor fundații și organizații, jurnaliștii remarcând într-un caz că „*confruntările dintre partide continuă*”. Pe 5 iulie, televiziunea a difuzat o știre despre o investigație a publicației străine New Europe, potrivit căreia Occidentul ar investi circa 56 de milioane de euro pentru asigurarea victoriei PAS la alegeri. Redacția nu a demonstrat efortul jurnalistic pentru a verifica veridicitatea informațiilor, iar a doua zi, pe 6 iulie, afirmă în intro-ul unei alte știri că „*Procuratura Generală ar putea investiga informațiile apărute în publicația europeană New Europe*”, dar nu face trimitere la surse oficiale din Procuratură, ci la declarațiile socialistului Bogdan Țirdea, din cadrul unui briefing, cu precizarea că „*un demers în acest sens vine din partea PSRM, care cere CEC să constate finanțarea externă ilegală a celor de la PAS*”. Precizări ale CEC sau PG lipsesc.

Pe 7 iulie, Moldova 1 a informat, dintr-un alt briefing al socialistului Țirdea, că politicianul a prezentat versiunea în limba rusă a cărții sale despre societatea civilă din Republica Moldova, în care scrie că Maia Sandu ar fi folosit „*bani murdari, spălați prin ONG-uri*”. Într-o altă știre din aceeași zi se relatează despre conferința de presă a unui grup de pedagogi care și-au declarat sprijinul pentru BECS la alegeri și că aceștia „*se declară îngrijorați că în țară va urma o nouă etapă de închidere a școlilor și grădinițelor dacă PAS va ajunge la guvernare. Cadrele didactice au amintit că, în perioada aflării Maiei Sandu la șefia Ministerului Educației, au fost închise 119 școli*”. „*În zece ani, numărul total de elevi și studenți a scăzut cu 10.000, iar al cadrelor didactice - cu peste 11.000 de persoane*”, se mai spune în intro-ul știrii. Pe 9 iulie, în prezentarea informației că CEC a atacat cu recurs decizia privind reducerea numărului secțiilor de votare în stânga Nistrului, Moldova 1 preferat să includă separat reacția BECS, care protesta

în fața Curții Supreme de Justiție. Postul a menționat că „decizia a aprins spiritele în societate” și a citat trei voxuri critice ale unor simpatizanți ai BECS, iar opiniile altor trei concurenți electorali la acest subiect le-a inclus într-o altă știre.

Tonalitatea reflectării BECS a fost pozitivă în două materiale din 20, iar a PAS – negativă în șase știri din 16, președinta Maia Sandu fiind protagonistă a trei materiale negative.

În perioada de monitorizare, postul public a informat despre rezultatele a trei sondaje de opinie cu privire la preferențele electorale ale alegătorilor (unul difuzat la data de 2 iulie și altele două – pe 5 iulie). Toate trei au corespuns cerințelor *Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă*.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Moldova 1 a citat direct sau indirect 166 de surse în 73 de știri relevante acestei monitorizări. Pe lângă concurenții înscrși în cursă și reprezentanții CEC, este vorba despre diplomați, reprezentanți ai Guvernului, sectorului neguvernamental și instituțiilor din domeniul Justiției.

17 candidați din 23 au avut acces în știri. Conform frecvenței citărilor directe și indirecte, precum și a duratei acestora, în top se clasează PAS, care a figurat în 22 de știri cu un spațiu de emisie de 366 de secunde, urmat la o diferență mică de BECS, prezent în 20 de știri cu un volum total de 329 de secunde.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
PAS	22	366
BECS	20	329
PACE	5	179
PPDA	3	147
PDM	3	134
BERU	7	127
AUR	6	127
PRM	3	121
PUN	3	119
V.Valico	4	111

PP Șor a figurat în patru știri, dintre care în trei (cele despre sondaje) a fost doar menționat. De trei ori a fost citat PDA, câte două ori - PACCC și PDCM, iar câte o singură dată - PMPSN și PP „NOI” și PNOI. Reprezentanții Președinției și/sau președinta Maia Sandu au fost citați ori menționați în nouă știri cu caracter electoral, cu un volum total de 41 de secunde, de cele mai mult ori fiind vorba de reacții scurte la acuzații.

Știrile care au prezentat angajamentele și promisiunile candidaților, precum și alte subiecte cu tematică electorală, au fost scurte, dintr-o singură sursă, fără informații de background, iar în unele cazuri, fără precizarea unde și când mai exact au fost expuse declarațiile.

18 materiale din totalul celor monitorizate sau avut un caracter conflictual, iar două dintre ele au fost parțial echilibrate. În cazul acuzațiilor lui Bogdan Țirdea la adresa Maiei Sandu că ar fi folosit „*bani murdari, spălați prin ONG-uri*” (7 iulie), prezentatorul s-a limitat să precizeze în intro că „*Președinția a spus că nu comentează declarațiile lui Țirdea*”, fără să ofere ulterior detalii despre faptul dacă jurnaliștii au încercat să abordeze instituția prezidențială pentru o reacție sau unde/când/cine a declarat că nu comentează acuzațiile. În cazul știrii despre conferința pedagogilor care a învinuit PAS și pe Maia Sandu de închiderea școlilor și grădinițelor, Moldova 1 citează indirect PAS, care „*nu comentează declarațiile electorale ale concurenților*”, în timp ce reacția Președinției lipsește cu desăvârșire.

Moldova 1 a citat în știrile sale de aproape trei ori mai mulți bărbați decât femei - 99 de surse de sex masculin versus 34 de surse de sex feminin (25%).

Limbajul și imaginile video utilizate

Postul public nu a recurs în perioada de monitorizare la tertipuri de montaj, iar limbajul utilizat a fost în corespundere cu normele deontologice, fără etichetări sau elemente de discriminare.

Postul de televiziune Jurnal TV a difuzat în total 41 de materiale cu caracter electoral direct și indirect, cu un volum de emisie de 6202 secunde (1,7 ore). Subiectele au informat despre activitățile de campanie ale concurenților electorali, despre activitatea CEC/procese electorale, dar și despre altercații, acuzații lansate de unii concurenți la adresa altora. De asemenea, postul a difuzat câteva materiale video, unele din surse neclare, care i-au pus în lumină negativă pe unii concurenți electorali. Materialele de campanie au prezentat informații succinte, din primă sursă, privind prioritățile și obiectivele electorale ale candidaților reflectați, postul informând că relatează despre evenimentele de campanie vizibile, organizate zilnic.

Imparțialitate și obiectivate. Partizanat politic

O mare parte din materiale (29) au fost imparțiale și obiective, separând faptele de opinie. În același timp, au fost înregistrate și 12 cazuri în care a fost mai mult sau mai puțin vizibilă o tentă tendențioasă, iar în patru știri faptele nu au fost separate de opinie. Astfel, la 2 iulie, Jurnal TV a pus pe post o știre din surse anonime care face anumite presupuneri privind implicarea unor persoane din Federația Rusă în alegerile din 11 iulie. „*Se agită în ajunul alegerilor anticipate din 11 iulie! Persoane de pe ambele maluri ale Nistrului, care ar urma să aibă un anume rol în organizarea tacită a votului locuitorilor din regiunea transnistreană, fac naveta la Moscova. Surse Jurnal TV au comunicat că ultima vizită de acest fel s-a încheiat pe 1 iulie*”, afirmă postul, fără a include și alte surse care ar fi confirmat supozițiile lansate de sursele anonime. În aceeași zi este difuzată o știre amplă (șase minute, 20 de secunde) făcută în baza unei analize a organizației neguvernamentale WatchDog, potrivit căreia mai multe persoane interlope s-ar implica în alegeri, susținând BECS. Sub burtiera „*Interlopii se implică din nou în alegeri*”, pe ecran e afișat textul „*BECS este susținut de persoane dubioase din Rusia*”, iar materialul informează despre crearea unei platforme civice de susținere a BECS și legăturile unor fondatori ai acesteia cu personaje din lumea criminală. La final reporterul menționează că „*în ultimul timp la Chișinău aterizează tot mai multe personaje deosebit de dubioase cu trecut criminal care fie sunt achitate de justiția moldovenească, fie vin aici pentru a susține anumite formațiuni politice*”, fără a face trimitere la surse.

Într-un material din 7 iulie nu este respectată prezumția nevinovăției, burtiera titrând „Igor Dodon împușcă porci de după gard”. „Liderul PSRM, Igor Dodon, candidat pentru alegerile din 11 iulie, a fost surprins în timp ce împușcă, de după gard, niște porci închiși într-un Țarc”, informează postul în intro, fără a face trimitere la sursa imaginilor. Deși postul citează replica BECS publicată în alte media, potrivit căreia imaginile ar fi un fals, burtiera nu respectă prezumția nevinovăției. Faptele nu sunt separate de opinie, în text fiind incluse mai mult afirmații fără a le atribui cuiva.

Tendențioasă a fost și știrea din 7 iulie despre problemele cu Autoritatea Națională de Integritate pe care le-ar avea deputata PSRM Ala Dolința. În material sunt incluse și secvențe dintr-o ședință online de anul trecut, în care protagonista apărea mâncând în fața ecranului. Includerea unor imagini și mențiuni irelevante în știrea dată denotă tendențiozitate din partea postului în raport cu protagonista. Într-o altă știre, din 8 iulie, este evident amestecul faptelor cu opiniile: „La paradă - Da, la ședință – Ba!”, anunță prezentatoarea în intro-ul știrii despre prezența ministrului apărării Victor Gaiciuc la o festivitate, deși în ajun nu participase la ședința Guvernului din motive de sănătate. Postul informează că „Ieri, pe pagina de Facebook, Ministerul Apărării a publicat mai multe imagini de la ceremonia de înmânare a certificatelor absolvenților instituțiilor de învățământ militar superior de peste hotare, eveniment la care a participat și Gaiciuc. **Culmea**, această ceremonie s-a desfășurat chiar înainte de ședința Guvernului”, exclamă reporterul, exprimându-și atitudinea în raport cu acțiunile ministrului.

La 8 iulie, Jurnal TV a anunțat că a „intrat în posesia unor imagini video care îl arată pe fostul președinte Igor Dodon în momentul în care acesta a intrat prima dată în biroul său de la Președinția renovată. Entuziasmat, acesta s-a lăsat filmat de Rita, pe care a întrebat-o dacă îi șade bine în fotoliul prezidențial”. Burtiera titrează: „Dodon la Președinție: Îmi șade bine?”, iar textul informează că „imaginile au fost filmate pe 19 decembrie 2018, de către o doamnă Rita, aceasta fiind prima care l-a însoțit în noul birou. Potrivit unor surse, ar fi vorba de consiera sa de atunci, Rita Manole. Anterior, numele acesteia a figurat în anchete jurnalistice vizând averea și afacerile sale, ea fiind și unul dintre donatorii PSRM”. Postul inserează și poza femeii. Este neclar motivul informațional și necesitatea difuzării unui astfel de material, care nu are nicio relevanță din punctul de vedere al interesului public. Un alt material din surse neclare este bazat pe „o notă informativă a unei instituții de stat” în a cărei posesii a intrat Jurnal TV care vorbește despre „presupusa schemă frauduloasă cu gaze și că în schema frauduloasă ar fi implicate persoane din anturajul lui Igor Dodon, inclusiv fratele acestuia, Alexandru” (8 iulie).

Tonalitatea reflectării majorității concurenților a fost neutră, cu excepția BECS care în opt cazuri a apărut în lumină negativă (38% din numărul total de apariții) și de 13 ori – neutru, și PACE, care a avut trei apariții în lumină negativă (42%) și patru neutre. Tonalitatea reflectării AUR și PP Șor a fost negativă în câte într-un caz.

În perioada de raport, postul a informat despre un sondaj de opinie, cu respectarea prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Cele 41 de știri monitorizate au fost documentate din 147 de surse, care au fost diverse, fiind asigurat pluralismul de opinie. De cele mai multe ori a fost vorba de concurenți electorali, reprezentanți ai guvernului, ai CEC, ai administrației publice locale, ai Procuraturii, avocați și cetățeni. În perioada de raport postul a informat despre 14 candidați electorali în total, dintre care șase au fost citați o singură dată.

BECS a fost protagonistul cu cel mai mare număr de apariții/mențiuni și volum alocat intervențiilor directe, urmat de PAS, PACE și AUR.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
BECS	21	374
PAS	8	204
PACE	7	135
AUR	7	133
PPRM	4	168
PPDA	6	106
BERU	7	83
PDM	1	42
PCDM	1	38
PLD	1	37

Postul a mai reflectat PUN, PPPO și PDA, ai căror reprezentanți au fost citați câte o dată și PP Șor – care a fost citat o dată și menționat de trei ori.

Din numărul total de 17 știri conflictuale, majoritatea (13) au fost echilibrate, oferind spațiu pentru ambele părți din conflict. În alte patru cazuri, postul nu a echilibrat materialele. Este vorba de știrea cu caracter electoral indirect din 7 iulie despre arestul unui grup de persoane, între care și omul de afaceri Dorin Damir, pentru comiterea mai multor infracțiuni, inclusiv fraudarea statului prin plata salariului lui Damir de la structuri de stat unde a fost angajat, dar nu a activat. În final se menționează că acest lucru se întâmpla pe timpul când Gheorghe Cavaliuc conducea Direcția operațiuni speciale, dar nu este inclusă și părerea liderului PACE la subiect. De notat că în zilele anterioare, Jurnal TV l-a citat pe Cavaliuc care a declarat că nu are legătură cu acest caz. Alte materiale dezechilibrate au vizat BECS (ar fi susținut de persoane interlope) și grupurile care ar pregăti aducerea organizată la vot a alegătorilor din regiunea transnistreană, în care se menționează că una din persoanele vizate nu a răspuns la telefon pentru comentarii. A rămas dezechilibrat și materialul din 8 iulie despre părăsirea PSRM de către un grup de consilieri din Ialoveni.

În ceea ce privește echilibrul de gen, în perioada de raport s-a atestat o discrepanță evidentă între numărul bărbaților și femeilor citate/menționate, sursele de sex masculin fiind citate/menționate de 83 ori, iar cele de sex feminin – de 26 ori (24%).

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile utilizate de Jurnal TV au fost de cele mai multe ori pertinente, fără devieri de la normele deontologice. În unele cazuri au fost utilizate etichete, de exemplu, în știrea din 7 iulie - *controversatul om de afaceri Dorin Damir, oligarhul fugar Vladimir Plahotniuc*. În știrea din 7 iulie în care apar imagini cu animale împușcate, postul a atenționat că urmează imagini șocante, dar a repetat cadrele în care se vede cum porcul este împușcat, fiind vizibil și cum acesta se zbate în convulsii, ceea ce poate amplifica efectul emoțional negativ asupra telespectatorilor.

Implicarea în campania electorală

În perioada de raport, postul de televiziune NTV Moldova a reflectat activ campania electorală. În cele șase buletine supuse monitorizării, au fost difuzate 58 de știri cu caracter electoral direct și indirect, cu o durată totală de 8899 de secunde sau 2,4 ore. 51 de subiecte au fost incluse la rubrica „Electorală 2021”, iar alte șapte au fost puse pe post în afara rubricii.

În grila buletinelor au fost incluse subiecte ample despre angajamentele concurentului electoral BECS și activitățile de campanie ale acestuia, soluțiile propuse de BECS pentru depășirea situației de criză din țară și materiale acuzatoare la adresa altor candidați. Alte știri s-au referit la prioritățile electorale ale altor concurenți, au oferit informații cu privire la procesul electoral și au anunțat opțiunile alegătorilor în prag de alegeri. Postul a difuzat și un subiect detaliat, explicând cetățenilor diverse aspecte ce țin de procesul de votare. O parte din materiale difuzate au vizat activitatea președintei R. Moldova, Maia Sandu.

Imparțialitate și obiectivate. Partizanat politic

Din cele 58 de știri monitorizate, 25 au avut un caracter tendențios, indicând predilecția postului de a favoriza sau defavoriza anumiți concurenți înscrși în cursa electorală. Lipsa elementului de imparțialitate și obiectivitate a fost evidentă prin felul în care au fost selectate și desfășurate subiectele electorale, dar și cele non electorale, în buletinele de știri. Toate edițiile au conținut materiale despre acțiunile electorale ale BECS-ului și acuzații la adresa PAS și a președintei R. Moldova, Maia Sandu, abordare care relevă intenția postului de a poziționa în context pozitiv concurentul electoral BECS și de a discredita candidatul electoral PAS și președinta R. Moldova, Maia Sandu. De regulă, materialele controversate la adresa PAS și a Președinției au fost plasate la începutul buletinului sau în deschiderea rubricii electorale.

Pe data de 5 iulie a fost difuzat un subiect care citează o „publicație europeană” (NewEurope.eu) potrivit căreia „*Occidentul ar fi cheltuit 56 de milioane de euro pentru acțiunile electorale ale PAS*”, pentru „*materiale promoționale, pentru remunerarea experților și a trollilor, pentru holdingul de presă pro Maia Sandu...*”. Reporterii nu oferă informații despre această publicație sau alte detalii care să o poziționeze ca o sursă veridică de informare. Subiectul finanțării PAS este detaliat și în altă știre (6 iulie) în care exponenții BECS atenționează că „*cetățenii noștri care sunt așteptați la scrutinul parlamentar de duminică viitoare, trebuie să știe că pentru manipularea lor de către PAS diverse țări occidentale au cheltuit deja zeci de milioane de euro*”. Știrea este echilibrată, dar denotă o abordare tendențioasă a postului în raport cu acest concurent electoral, întrucât intervenția PAS este scurtată în momentul în care candidatul PAS, Sergiu Litvinenco, explică sursa donațiilor. În ediția din 7 iulie, candidatul BECS, Bogdan Țirdea afirmă că și campania pentru prezidențiale din 2020 a fost finanțată din exterior, „*pe contul electoral al Maiei Sandu*” fiind transferați „*mii, mii, mii, mii, mii de lei*”, „*bani care trebuiau să meargă la pensionari, trebuiau să meargă la invalizi, trebuiau să meargă la mame cu mulți copii*”, acuzând PAS că „*voi cu sacii primiți bani, voi cu sacii luați bani și iată vă prindem documentat*”.

Alte exemple de materiale tendențioase și părtinitoare: știrea despre implicarea directă și contribuția candidatului PAS Igor Grosu la „*furtul miliardului*” care „*după șase ani de la acel furt, se bucură de o avere impresionantă*”, „*el care a furat milioane de oameni și care i-a*

obligat să achite 25 miliarde de lei în 25 de ani, vorbește despre echitate, vremuri bune? Și dacă acesta este primul om în lista PAS, și el este participant la furtul miliardului, ce să mai vorbim de ceilalți (...)” (2 iulie); știrea despre eventuale presiuni din partea unor consilieri prezidențiali asupra conducerii ASP și *„bănuială rezonabilă privind pregătirea fraudării licitației de cumpărare a formularelor pentru pașapoarte, după alegerile parlamentare”* anunțată de candidatul BECS, Nichita Țurcan, cu atenționarea că anterior *„o astfel de schemă a fost pusă la cale de consilierul Veaceslav Negruța când era ministru al Finanțelor în Guvernul Filat, iar Maia Sandu i-a fost colegă de partid...”* (2 iulie); materialul despre alt candidat PAS, Petru Frunze, care este acuzat de *„agresare fizică și implicare în fabricarea unui dosar penal”*, în care se precizează că *„locuitorii satului Puhoi sunt revoltați de faptul că la funcția de deputat pretind oameni implicați în acțiuni nedemne”*, deși în știre se regăsesc numai două declarații a doi locuitori (7 iulie); știrea despre îngrijorarea unor dascăli de a rămâne fără locuri de muncă *„în cazul promovării de către PAS a unor politici similare celor realizate de Maia Sandu în perioada în care a deținut fotoliul de ministru al Educației”*, când au fost închise peste o sută de școli (*„Spuneți-mi, vă rog, un om cumpătat cu suflet bun ar putea închide școlile internat pentru copiii orfani, ar putea lăsa 5800 de pedagogi fără un loc de muncă? Pentru noi fiecare școală este valoroasă și le vom apăra până la sfârșit”*, 7 iulie).

Amestecul dintre fapte și opinii a putut fi remarcat în cadrul a trei știri. De exemplu, știrea despre vizita președintei Maia Sandu în orașul Ceadâr-Lunga, difuzată pe 2 iulie. În debutul subiectului se anunță că *„presa este indezirabilă la întâlnirile din raioane ale președintelui Maia Sandu”*, fără a fi atribuit cuiva acest citat. Materialul este însoțit și de burtiera *„Maia Sandu fuge de presă”*. Un alt exemplu similar este și știrea despre *„implicarea României”* în campania electorală (8 iulie).

NTV Moldova a difuzat și trei materiale (2, 5, 6 iulie) despre proiecte de succes finalizate în mai multe localități rurale datorită unei colaborări eficiente dintre primarii care au candidat pe listele PSRM (Mihail Andruh, satul Brătușeni, Dmitri Ikizli, satul Congazcic, UTA Gagauz-Yeri, Vladimir Priseajniuc, satul Șofrîncani) și autoritățile centrale. Toate materialele au fost însoțite de opinii apreciative ale localnicilor care sunt mulțumiți de noile schimbări și speră că inițiative similare vor fi derulate și în continuare.

În perioada de monitorizare, a putut fi observat partizanatul postului NTV Moldova în favoarea BECS, care a fost protagonist în 30 de știri, dintre care 21 de materiale au fost de o tonalitate evident pozitivă. Exponenții BECS sunt prezentați drept concurenți electorali care apără statul moldovenesc - *„(...) țara în care tu te-ai născut, țara care-ți este patria ta, tu ești obligat (...) să o iubești”*, luptă ca Parlamentul să rămână *„în slujba poporului”* - *„(...) noi cu Dumnezeu voastră trebuie să fim uniți pentru a face tot posibilul să-i scoatem pe trădătorii care s-au vândut altora (...)*” (5 iulie), apără Constituția *„în condițiile în care începând cu anul 2013, textul legii fundamentale a fost modificat în funcție de interesele guvernanților, prin ignorarea intereselor naționale”*, promovează coeziunea interetnică (6 iulie), sunt deschiși pentru dezbateri cu alți concurenți electorali pentru că au program solid de guvernare și o echipă profesionistă - *„(...) noi, socialiștii vom prezenta o platformă care va demonstra că avem capacitatea să dezvoltăm Republica Moldova și fără datorii externe (...)*” (7 iulie), semnalează abuzurile PAS și avertizează populația *„că partidele de dreapta vor să destabilizeze, cu orice preț, situația social-politică din țară (...)*” (9 iulie).

În raport cu PAS, postul a avut o atitudine tendențioasă, iar tonalitatea reflectării față de acest concurent electoral a fost una negativă în 15 materiale din 20, exponenții acestuia fiind candidații cu *„cu contribuție la furtul miliardului”* (2 iulie), beneficiari de *„finanțare dubioasă”* din exterior (5, 7 iulie) sau promotori ai altor interese decât cele ale statului (8 iulie). Într-un material difuzat pe data de 9 iulie, cu referire la forțele de dreapta, candidatul BECS, Igor Dodon menționează că *„(...) anul trecut alde Grosu le-au blocat accesul, i-au făcut*

separatiști (...) anume prin așa actori și astfel de lideri au declanșat războiul de pe Nistru (...) Votarea pentru cei de dreapta înseamnă începerea războiului de pe Nistru, vreau lucrul acesta să îl înțelegeți”.

Față de președinta R. Moldova, Maia Sandu, postul a adoptat o tonalitate negativă în 17 materiale din 20 care au vizat-o, șefa statului fiind acuzată de implicare „în răpirea lui Ceaus, pentru a-l ajuta pe Zelenski în luptele politice din Ucraina”, promovarea intereselor externe și nu ale țării, atitudine iresponsabilă față de cetățeni prin declanșarea alegerilor anticipate în plină criză economică și sanitară - „ce-o făcut Maia Sandu cu prietenele ei, ce circ au făcut în Parlament cu Natalia Gavrilă și cu toți ceilalți, cum și-au bătut joc de opinia poporului, așa nu se procedează, așa fac numai răufăcătorii (...)”, (8 iulie). De asemenea, postul a mai difuzat și două materiale în care sugerează că PAS și Maia Sandu se bucură de sprijinul unor foști premieri corupți și fără realizări. Prima știre se referă la mesajul de susținere și îndemnul de a vota PAS lansat de liderul PNL din România, Ludovic Orban, prezentat drept „susținătorul Maiei Sandu din România” și „politicianul demis cu cele mai multe voturi din istoria Parlamentului de la București (...)” care a fost deseori „huiduit” de cetățeni (8 iulie). Al doilea material vizează apelul lui Vlad Filat, „primul prim-ministru al Republicii Moldova condamnat pentru acte de corupție”- de a vota PAS. Știrea conține informații de retrospectivă despre activitatea lui Vlad Filat, reporterul menționând că acesta a fost eliberat „după cele cinci luni de guvernare ale Maiei Sandu”.

O tonalitate negativă s-a resimțit față de candidatul AUR în trei știri. Alți concurenți, care s-au regăsit în buletinele difuzate de NTV Moldova, au fost reflectați de o manieră neutră cu prezentarea succintă a unor priorități electorale.

NTV Moldova nu a respectat prevederile Codului electoral (art. 69 (1)) care stipulează că „radiodifuzorii, în cadrul tuturor programelor lor (...) au obligația de a respecta principiile de echitate, responsabilitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor”, dar și prevederile CSMA, art.13 (6), care prevede asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbatere publică.

Pe data de 2 și 5 iulie, postul a difuzat două știri despre rezultatele a două sondaje electorale. Materialele au fost realizat conform prevederilor *Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova*.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Reporterii postului NTV Moldova au consultat 187 de surse în realizarea celor 58 de subiecte cu caracter electoral direct și indirect. Sursele principale au fost candidații electorali, Comisia Electorală Centrală, Președinția, reprezentanți ai instituțiilor statului, experți și cetățeni.

Postul a informat despre 17 candidați electorali în total, dintre care trei au fost doar citați/menționați.

Din perspectiva aparițiilor, cea mai mare prezență au avut-o reprezentanții BECS, cu un volum al intervențiilor directe și indirecte de 2452 de secunde. În top urmează concurentul PACE, cu un volum al aparițiilor de 25 de ori mai mic (96 de secunde) și candidatul electoral PRM cu 92 de secunde pentru intervenții directe sau indirecte.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
BECS	32	2452
PACE	3	96
PRM	2	92
AUR	3	88
PDM	3	87
PPPS	2	85
PNOI	1	80
PAS	20	74
PPDA	4	64
PMPSN	1	56

PLD a avut o apariție de 45 de secunde, PUN - de 44 de secunde, candidatul independent Veaceslav Valico – una de 40 de secunde, iar PDA - 22 secunde

BERU și PP Șor au fost menționați de două ori, iar PDCM – o singură dată.

Președinta R. Moldova, Maia Sandu, a fost citată/menționată de 20 de ori, cu trei intervenții directe de 64 de secunde, una dintre care fiind o preluare de la altă instituție media.

Din cele 58 de materiale, 19 au reflectat cu subiecte controversate, dintre care șase au fost dezechilibrate.

În trei din aceste știri care conțin acuzații la adresa Președinției (8 iulie) și PAS (2 iulie, 8 iulie), nu este descris niciun efort inițiat de redacție pentru a echilibra materialele din punct de vedere al surselor citate.

În alte trei știri lipsește opinia SIS-ului care ar fi știut de răpirea judecătorului Ceaus din Ucraina (5 iulie), opinia Curții Constituționale care este acuzată de BECS că modifică textul Constituției în funcție de actorii politici (6 iulie) și comentariul CEC în legătură cu implicarea României în campania electorală (9 iulie).

Din perspectiva asigurării egalității de gen, sursele/protagoniștii de sex masculin au fost citați/menționați de 92 de ori, iar femeile au fost citate/menționate de 50 de ori (35%)

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile video utilizate în buletinele de știri difuzate de NTV Moldova au fost în corespundere cu normele deontologice. În cinci știri, în imagine a apărut microfonul postului de televiziune Primul în Moldova.

Prime TV

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de raport, în cazul Prime TV au fost monitorizate șase buletine în limba română, difuzate la ora 21.00, și unul în limba rusă, de la ora 18.00, difuzat la 2 iulie. Postul a reflectat campania electorală în 45 de știri, toate fiind incluse la rubrica „Electorală 2021”. Volumul total

al știrilor a fost de 5049 de secunde (1,4 ore). Postul de televiziune a informat despre activitățile de campanie ale concurenților electorali, declarații și angajamente ale exponenților formațiunilor politice, acuzații lansate de unii candidați la adresa altora, concluziile expuse de reprezentanți ai societății civile cu privire la desfășurarea campaniei electorale. Totodată, Prime TV a difuzat cinci reportaje despre proiecte de dezvoltare a infrastructurii implementate în raionul Orhei de către exponenții PP Șor. Postul de televiziune a relatat și despre rezultatele a două sondaje de opinii cu privire la formațiunile ce ar avea șansa să acceadă în Parlament.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Majoritatea știrilor puse pe post de Prime TV în perioada de raport (39 din 45) au fost imparțiale, faptele fiind separate de opinie. Prime TV a reflectat neutru activitățile desfășurate de majoritatea concurenților electorali pentru alegerile parlamentare anticipate, care au fost vizate de postul de televiziune în această perioadă, cu excepția PP Șor care a fost favorizat în mod evident.

Favorizarea PP Șor a fost exprimată prin modul de selectare a subiectelor și a informațiilor incluse în materiale. La 5, 6, 7, 8 și 9 iulie, Prime TV a difuzat cinci reportaje tendențioase despre proiectele de dezvoltare a infrastructurii implementate în raionul Orhei, fiind citați direct primarul orașului Orhei, Pavel Verejanu (în patru știri), sau Stanislav Cvasnîi (într-o știre), primar în satul Isacova, despre care Prime TV a nuanțat în patru materiale că sunt aleși „din partea Partidului Șor”. În cazul a trei subiecte, Prime TV a precizat că a folosit imagini preluate de la Consiliul raional Orhei și Primăria orașului Orhei, inclusiv cu persoanele intervievate, cu indicarea sursei or.md sau orhei.md. Toate cele patru materiale au fost laudative la adresa autorităților locale, Prime TV subliniind, de exemplu: „*Primarul municipiului Orhei, Pavel Verejanu, ales din partea Partidului Șor a declarat că nici pandemia, nici campania electorală nu au oprit autoritățile locale să finalizeze proiectele de infrastructură în municipiul Orhei*” (7 iulie). Materialele au fost completate cu voci ale cetățenilor care și-au exprimat susținerea pentru proiectele desfășurate de autoritățile locale de la Orhei.

Prime TV a mai difuzat trei știri cu privire la adresarea liderului PP Șor către magistrați prin care politicianul cerea să-i fie anulat mandatul de arestare ca să poată reveni în țară pentru a se implica în campania electorală (două știri), dar și despre decizia magistraților de a respinge această solicitare (o știre).

Și BECS a fost favorizat prin felul în care au fost selectate subiectele la Prime TV. Exponenții acestei formațiuni au fost prezentați într-un număr mai mare de știri decât alți concurenți opinând despre integrarea europeană a R. Moldova, lansând un apel către cetățenii din diasporă, participând la întvederea cu ambasadorul SUA în R. Moldova, Dereck J. Hogan, invitând PAS la dezbaterile electorale, organizând manifestații sau proteste. În perioada de raport, Prime TV a difuzat câte un interviu cu liderii BECS, Vladimir Voronin și Igor Dodon, precum și cu Andrei Năstase, președintele PPDA, toate în cadrul Prime Time, prezentat drept un proiect al „Primelor Știri” (denumirea buletinului de știri monitorizat – n.a.).

Cele două formațiuni sunt vizate și în cadrul a două materiale în care PAS apare lansând acuzații la adresa BECS și PP Șor că ar vrea să obstrucționeze procesul de votare în diasporă (5 iulie), și la adresa BECS care și-ar propune să fraudeze rezultatele alegerilor (6 iulie).

Tonalitatea adoptată de Prime TV în raport cu BECS a fost neutră în 19 știri și pozitivă în două. În raport cu PP Șor, tonalitatea a fost neutră în 11 știri și evident pozitivă în cinci știri.

Tonalitatea reflectării celorlalți concurenți electorali a fost neutră. În cazul Președinției sau a șefei statului, Maia Sandu, tonalitatea a fost neutră în șase știri și negativă într-o știre.

La 5 iulie, Prime TV a difuzat două știri despre rezultatele a două sondaje de opinie cu privire la partidele care ar accede în Parlament. Materialele au corespuns tuturor prevederilor

Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

În cele 45 de știri monitorizate, Prime TV a citat/menționat 170 de surse/protagoniști: exponenți ai concurenților electorali, CEC, Guvern, Președinția, cetățeni, reprezentanți ai societății civile etc.

Postul de televiziune a citat/menționat mai puțin de jumătate din formațiunile înscrise la alegerile parlamentare anticipate (11 din 23). PP Șor și BECS au beneficiat de cel mai mare spațiu de emisie cu 570 de secunde și, respectiv, 526 de secunde, urmate de PAS cu 339 de secunde.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
PP Șor	16	570
BECS	21	526
PAS	13	339
AUR	8	157
PPDA	10	143
BERU	7	91
POM	2	70
PDCM	1	45
PDM	4	55
PACE	1	20

PDA a fost menționat o singură dată.

Președinția și/sau șefa statului, Maia Sandu, au fost citate/menționate de șapte ori, cu un volum total al intervențiilor de 33 de secunde: depunere de flori la Monumentul Ștefan cel Mare și Sfânt, două sondaje și trei declarații acuzatoare lansate de exponenții BECS potrivit cărora președinta R. Moldova ar putea folosi Curtea Constituțională dacă nu va fi de acord cu rezultatele scrutinului și în contextul deciziei Curții de Apel Chișinău de a micșora numărul secțiilor de votare în stânga Nistrului, precum și în contextul abaterilor depistate de Asociația Promo-LEX în cadrul desfășurării campaniei electorale.

Jumătate (22) din cele 45 de știri au reflectat subiecte controversate. Echilibrul de surse nu a fost asigurat în două dintre aceste materiale, ambele difuzate la 9 iulie, privind reacțiile BECS după decizia Curții de Apel Chișinău de a micșora numărul secțiilor de votare în stânga Nistrului. În știrea despre protestul BECS este reflectat un singur punct de vedere, expus în discursurile exponenților blocului electoral prezenți la manifestație. Într-o altă știre, Prime TV îl citează pe Vlad Batrâncea, candidat BECS, prezent și el la protest, lansând acuzații la adresa Maiei Sandu care, potrivit lui, ar fi facilitat accesarea în funcție a președintei interimare a Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, care a făcut parte din completul de judecată care a luat decizia privind numărul secțiilor de votare din regiunea transnistreană. Prime TV nu a oferit dreptul la replică șefei statului.

Știrile care au prezentat angajamentele diferitor candidați au fost documentate dintr-o singură sursă și fără informații de context.

Raportul surselor din perspectiva gender a fost în favoarea bărbaților: 84 versus 35 femei (29%).

Limbaajul și imaginile video utilizate

În perioada de raport, limbaajul și imaginile utilizate de Prime TV au fost folosite în conformitate cu normele deontologice.

Primul în Moldova

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

Postul de televiziune Primul în Moldova a difuzat în perioada de raport 55 de materiale cu tangență electorală directă și indirectă, cu volumul total de 7801 secunde (2,2 ore), majoritatea fiind inserate la rubrica electorală. De cele mai multe ori, subiectele au vizat activitățile de campanie ale unor concurenți electorali și acuzațiile lansate de unii candidați în adresa altora, reflectând și rezultatele sondajelor de opinii privind preferințele electorale ale alegătorilor, alături de informații privind procesul electoral și decizia Curții de Apel Chișinău prin care a fost redus numărul de secții de votare pentru cetățenii din regiunea transnistreană și protestele care au urmat. Postul a difuzat și materiale care s-au referit la activitățile de succes ale primarilor PSRM din regiuni, dar și subiecte care au lansat acuzații la adresa președintei R. Moldova, Maia Sandu.

Imparțialitate și obiectivate. Partizanat politic

Cele mai multe materiale (31) au avut un caracter tendențios, fiind evidentă părtinirea la selectarea subiectelor pentru reflectare, dar și a unghiului de abordare. Postul a selectat preponderent subiecte despre evenimentele de campanie ale BECS, care au informat despre realizările reprezentanților blocului la nivel național și local, despre prioritățile electorale de a stopa haosul și a face ordine în țară și despre susținerea pe care o au din partea cetățenilor, în buletine fiind incluse citate masive ale acestora. Materialele despre primarii PSRM din regiuni au fost făcute după același model: prezentarea reușitelor primarilor, inserarea opiniilor sătenilor și accentuarea repetată a faptului că aceste lucruri nu s-ar fi produs fără sprijinul din partea autorităților centrale. Alte materiale relevante cu prezența BECS au inclus acuzații la adresa altor concurenți electorali și pronosticuri sumbre în cazul în care PAS va câștiga alegerile, reprezentanții BECS apărând deseori pe rol de apărători ai Justiției, profesorilor, ai suveranității statului. În același timp, subiectele care i-au vizat pe PAS, AUR și pe președinta Maia Sandu au conținut în majoritatea cazurilor acuzații de diferit gen, aceștia fiind mai mult menționați în știri decât citați. Alți concurenți electorali (de exemplu PUN, PPPS, AUR) au apărut cu citate doar în știri care lansau acuzații la adresa PAS, fapt care demonstrează atitudinea defavorizantă a postului în raport cu acest concurent electoral.

Drept exemple de materiale tendențioase pot servi știrile privind conferințele de presă ale candidatului pe listele BECS Bogdan Țârdea, de la care au fost selectate citate mari acuzatoare la adresa PAS, a președintei Maia Sandu, a societății civile (2 iulie, 7 iulie, 8 iulie), știrea cu caracter electoral indirect potrivit căreia consilierii prezidențiali ar crea obstacole în procesul de tipărire a pașapoartelor (2 iulie), acuzații din partea liderului Partidului Schimbării la adresa PAS că i-ar îndemna să renunțe la cursa electorală în favoarea lor (2 iulie). La 5 iulie, în știrea despre răpirea judecătorului ucrainean Ceaus, în intro-ul știrii este respectată prezumția nevinovăției, afirmându-se că Maia Sandu ar fi implicată în caz, dar burtiera de pe ecran titrează afirmativ „*Răpire cu buna știință a Președinției*”. Aceasta chiar dacă sursa citată utilizează de mai multe ori cuvântul „*presupun*”. O altă știre, care citează un portal online european potrivit căruia PAS ar fi finanțat din afara țării prin intermediul organizațiilor societății civile, este

însoțită de burtiera afirmativă „*PAS, finanțat din exterior*”. Subiectul este reluat și în alte zile. O tentă tendențioasă este evidentă în materialul despre sondajul de opinie din 5 iulie în care postul spune că cei doi lideri BECS cumulativ au punctaj mai mare decât Maia Sandu, fiind scoasă în prim plan și informația că respondenții consideră că la alegeri vor învinge forțele de stânga, fapt accentuat și la început de știre, și la final. La 7 iulie postul informează despre conferința de presă a unui grup de persoane din domeniul Educației care anticipează lucruri dezastruoase dacă PAS va veni la putere – „*școli închise ca pe timpul când Maia Sandu era ministră a Educației*” – și laudă fosta guvernare socialistă, exprimându-și speranța că BECS va câștiga. Postul a dedicat spațiu de emisie și pentru comentarea în termeni negativi a deciziei PAS de a părăsi dezbaterile electorale de la postul public de televiziune (8 iulie). Într-o altă știre din 8 iulie, Bogdan Țirdea vorbește despre finanțarea PAS în campaniile precedente, dar burtiera informează despre „*Finanțări suspecte în campania electorală*”, lăsând impresia că ar fi vorba de actuala campanie, fiind evidentă intenția de dezinformare.

O știre în care a fost observată nesepararea faptelor de opinie a fost difuzată la 8 iulie, informând că PAS refuză să iasă în duel public cu BECS. Reporterul afirmă, generalizând, că și alegătorii au așteptat această dezbateri, că „*dorința mare a oamenilor este ca partidele care au șanse să accedă în Parlament să lucreze împreună*”. Tot la 8 iulie, postul informează în burtieră că „*România se implică în campania electorală*”, deși materialul se referă strict la declarația lui Ludovic Orban, președintele PNL. Materialul accentuează că astfel de spoturi contravin legislației, fără să facă trimitere la prevederi legale concrete. Sunt inserate opiniile a doi experți care, de asemenea, nu citează vreun act legal, după care aproximativ două minute postul inserează informații menite să discrediteze protagonistul – sunt selectate imagini de la posturile de televiziune din România ca să arate că politicianul era huiduit de români pe timpul când era la guvernare. „*Fugărit din Guvern și huiduit pe la toate colțurile, Ludovic Orban se declară cel mai mare prieten al Maiei Sandu și îi cheamă pe moldoveni să voteze*”, spune reporterul, amestecând faptele cu opiniile. În final se menționează că CEC nu s-a autosesizat în legătură cu acest caz, fără ca reporterul să solicite opinia CEC.

În aceeași cheie e făcut și materialul din 9 iulie despre îndemnul fostului lider PLDM Vlad Filat de a susține PAS în aceste alegeri. O mare parte a știrii este făcută astfel încât să-l discrediteze pe protagonist, fiind observată și nesepararea faptelor de opinie: „*După ce a fost fugărit de la Guvern pentru acte de corupție, Vlad Filat a fost primul prim-ministru al Republicii Moldova condamnat*”. Reporterul accentuează că Filat a fost eliberat din închisoare în cele cinci luni de guvernare ale Maiei Sandu, sugerând că președinta R. Moldova ar fi fost implicată în proces.

Tonalitatea reflectării majorității candidaților electorali a fost neutră, cu excepția BECS, care a beneficiat de tonalitate pozitivă în 15 cazuri și neutră în 11 cazuri, și a PAS, care a fost protagonistul a nouă materiale cu conotație negativă și cinci – neutră. AUR a apărut de cinci ori în lumină negativă și o dată - neutră. De asemenea, PAS a fost dezavantajat de numărul mare de știri cu tonalitate negativă la adresa președintei Maia Sandu, fostă președintă PAS – 11 în total.

Astfel, Primul în Moldova nu a respectat prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, Art. 13 (1), care stipulează că furnizorii de servicii media trebuie a) să asigure distincția clară între fapte și opinii în știri; b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.

Postul a avut două materiale privind rezultatele sondajelor de opinie, în ambele cazuri respectând prevederile Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Cele 55 de știri relevante au citat/menționat 154 de surse, care au fost relativ diverse. De cele mai multe ori a fost vorba de reprezentanți ai concurenților electorali, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, ai CEC, cetățeni, diplomați, experți, alte media. În perioada de raport a crescut numărul de concurenți electorali reflectați, postul informând despre 17 candidați electorali în total, dintre care 15 au fost citați, iar doi doar menționați.

BECS a fost protagonistul cu cel mai mare număr de apariții/mențiuni și volum alocat intervențiilor directe, urmat de AUR, PPR și PPM. BERU și PP Șor au fost doar menționați în câte două cazuri, în știrile privind sondajele de opinie.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
BECS	26	1558
AUR	6	147
PPR	2	129
PPM	1	120
PPDA	3	114
PDM	2	111
PPPS	2	102
PNOI	1	95
PLD	1	68
PPPOM	1	68

Postul a mai citat /menționat PAS (14 ori, 66 de secunde), PACE (două ori, 65 de secunde), candidatul independent Veaceslav Valico (o dată, 66 de secunde), PUN (o dată, 50 de secunde) și PDA (o dată, 25 de secunde).

Președinta Maia Sandu a fost menționată de 10 ori și a avut două intervenții directe.

Din numărul total de 22 de știri conflictuale, o parte (10) au fost dezechilibrate sau echilibrate parțial, fără a cita ambele părți din conflict. Postul nu a depus eforturi pentru a echilibra știrile, menționând de cele mai multe ori că partea vizată nu a răspuns la telefon sau a refuzat să comenteze, fără să ofere dovada efortului jurnalistic în acest sens. Astfel, de exemplu, au fost totalmente dezechilibrate știrile privind altercațiile din fața sediului PSRM cu implicarea AUR (7 iulie), despre provocările din partea AUR (8 iulie). Un echilibru parțial a fost asigurat în știrile privind acuzațiile lansate de Bogdan Țirdea (2 iulie, 7 iulie), despre obstacolele pe care le-ar crea consilierii prezidențiali în procesul de tipărire a pașapoartelor (2 iulie), despre acuzațiile lansate de profesori la adresa PAS și Maiei Sandu (7 iulie)

În ceea ce privește echilibrul de gen, în perioada de raport s-a atestat o discrepanță între numărul bărbaților și femeilor citate/menționate, numărul surselor de sex masculin fiind 80, iar cele de sex feminin – 46 (36%).

Limbajul și imaginile video utilizate

În știrile cu caracter electoral limbajul a fost, în general, adecvat și neutru. Nu au fost identificate manipulări ale imaginilor sau tertipuri de montaj. Totuși, în două materiale, postul

a însoțit imaginile de muzică sacadată, repetând de mai multe ori secvențele video care ilustrează atacul din partea unui protestatar asupra unui reprezentat al forțelor de ordine. Astfel, a fost amplificat efectul textului în care se vorbea despre atac (5 iulie, 7 iulie).

Pro TV

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de monitorizare, Pro TV a difuzat, în cele șapte ediții ale principalului buletin al zilei, 51 de știri cu tematică electorală directă și indirectă, cu un volum total de 7158 de secunde (1,9 ore). Aceste materiale nu au fost încadrate într-o rubrică specială, destinată alegerilor parlamentare anticipate 2021. Știrile monitorizate au reflectat activitățile de campanie ale concurenților, protestele, incidentele și situațiile de conflict în care au fost vizați unii candidați, acuzații lansate de reprezentanții unor formațiuni la adresa altora, dosarele penale în care sunt vizați unii concurenți electorali, activitatea curentă a CEC, desfășurarea procesului electoral, decizii ale instanțelor de judecată care se refereau la numărul secțiilor de votare ce urmau să fie deschise pe teritoriul regiunii transnistrene. În cinci buletine de știri din cele șapte, postul de televiziune a informat despre organizarea dezbaterilor „Te votezi la Pro TV”, cu anunțarea concurenților invitați, fiind inclus și câte un material despre felul în care s-au desfășurat dezbaterile în serile precedente. Pro TV a mai pus pe post și două știri în care au anunțat rezultatele unor sondaje de opinii.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

41 de materiale, din cele 51 monitorizate în perioada de raport, au fost imparțiale, faptele fiind separate de opinii. În 10 știri din totalul materialelor monitorizate a fost remarcată o abordare tendențioasă, iar în jumătate dintre acestea a putut fi observată nesepararea faptelor de opinii.

În ultima săptămână de campanie electorală, Pro TV a adoptat o atitudine tendențioasă în raport cu BECS exprimată prin modul de selectare a subiectelor/informației incluse în știri. Exponenții acestui bloc au fost vizați preponderent în știri cu subiecte controversate: proteste, acuzații pe care le-au lansat la adresa concurenților electorali, dar și acuzații lansate de concurenți la adresa BECS, incidente și altercații, materiale în care este pusă la îndoială integritatea unor exponenți ai BECS, o anchetă jurnalistică potrivit căreia acest bloc electoral ar putea fraudă alegerile etc.

Atitudinea tendențioasă a Pro TV față de BECS a putut fi remarcată, de exemplu, în materialele de la protestele/manifestațiile organizate de acest bloc electoral. La 4 iulie, în cazul marșului „Iubim Moldova” al BECS și a contramanifestației organizate de AUR, Pro TV a scos în față altercațiile dintre reprezentanții AUR și Poliție urmate de comentariul reporterei, în care poate fi remarcat amestecul dintre fapte și opinii: „*Între timp, liderul socialist, care a înaintat cu zâmbetul pe buze, s-a arătat mândru de cele întâmplate și i-a amenințat pe unioniști*”. Același material este completat și cu vocile a cinci cetățeni precedate de comentariul generalizator al reporterei: „*(...) s-au ținut discursuri înflăcărâte. Totuși, mulți dintre cei veniți, nu știau de ce sunt acolo*”. Din imagini se vede că cel puțin doi cetățeni nu au dorit să discute cu reportera Pro TV, iar ceilalți oferă răspunsuri care nu pot fi atribuite afirmației jurnalistei.

Și la 9 iulie, relatând despre protestul BECS privind decizia Curții de Apel Chișinău de a micșora numărul secțiilor de votare în stânga Nistrului, jurnalista Pro TV vine cu următoarea afirmație: „*Majoritatea dintre susținătorii comuniștilor și socialiștilor prezenți la protest nu puteau răspunde de ce au venit și simbolurile cărui partid le poartă pe tricou*”, în material fiind incluse opiniile a patru cetățeni, un număr care nu reprezintă „majoritatea susținătorilor” BECS și nu veneau să sprijine comentariul jurnalistei.

Tot în ultima săptămână de campanie electorală, postul de televiziune a pus pe post materiale ce pun la îndoială integritatea exponenților BECS, dar care nu au tangență cu campania electorală și fără o finalitate în documentare. Așa s-a întâmplat în cazul unui material potrivit căruia „președintele organizației teritoriale Florești a PSRM și-a reparat drumul exact până la poartă, în timp ce o stradă principală din oraș a rămas nefinalizată” (7 iulie). Materialul se bazează, în mare parte, pe declarațiile „cetățenilor indignați”, deși candidatul BECS spune că a achitat lucrările „din propriul buzunar”. Jurnaliștii nu au oferit dovezi nici pentru acuzațiile lansate de cetățeni, nici pentru afirmațiile reprezentantului PSRM.

La 8 iulie, într-un material despre un incident de la Bălți, unde un jurnalist de la portalul Nord News nu a fost lăsat să participe la o întâlnire a lui Igor Dodon cu alegătorii, fiind bruscat de reprezentanți ai BECS, Pro TV a inclus informație de context eronată: „Nu este prima dată când reprezentanții PSRM îmbrâncesc jurnaliștii. Anul trecut, bodyguardii lui Dodon au bruscat reporterul Pro TV la un marș din centrul Capitalei. (...) Același lucru s-a întâmplat și iarna aceasta la slujba de bobotează de la Catedrală (...)”. În cazul ambelor incidente la care a făcut referire postul de televiziune în informația de context, Pro TV a informat anterior că cei care au bruscat reporterii Pro TV erau agenții Serviciului de Protecție și Pază de Stat, și nu reprezentanți ai PSRM.

O abordare tendențioasă a putut fi observată și în cazul unei manifestații organizate de PACCC (3 iulie). În materialul realizat de Pro TV jurnaliștii au generalizat în intro: „Totuși, mulți dintre participanți nu știau de ce au venit la marș, iar unii ne-au spus că au fost aduși organizat la manifestație”. Jurnaliștii mai nuanțează, amestecând fapte cu opinii, că „acțiunea i-a cam nemulțumit pe șoferi care au stat minute în șir în ambuteiaje formate din cauza străzilor blocate”, „Iurie Muntean s-a arătat deranjat atunci când l-am întrebat câți bani a cheltuit pentru a organiza manifestația”, au filmat cu camera ascunsă muzicienii din fanfarele prezente la manifestație pentru a afla dacă au fost remunerați pentru a participa la marș, iar la sfârșitul materialului au menționat: „La finalul acțiunii, manifestații au urcat în microbuzele cu care au fost aduși organizat la manifestație și au plecat acasă”.

Într-un material de totalizare de la final de campanie electorală (9 iulie), a putut fi remarcată tendențiozitatea Pro TV în raport cu BECS, PP Șor (pe liderul căruia în șapte materiale din 12 l-a numit „fugar”) și BERU, din totalul celor 11 formațiuni menționate. Postul de televiziune a nuanțat: „Comuniștii și socialiștii, liderii cărora s-au înjosit ani la rând, dar au bătut palma de dragul alegerilor” (BECS), „Evenimentul de lansare a Blocului «Renato Usatii» se dorea a fi unul grandios, cu aproape 500 de oameni prezenți la Palatul Republicii, dar se pare că discursurile au fost prea lungi, iar lumea plictisită” (BERU), afirmație urmată de imagini cu participanți la eveniment care priveau în telefon, însoțite de o coloană sonoră; „Singur, în fața unui ecran, fugarul Ilan Șor a enumerat prioritățile formațiunile sale. Condamnat pentru fraudele la BEM, acesta se vrea în fruntea Guvernului” (PP Șor).

Tonalitatea reflectării concurenților electorali a fost neutră pentru majoritatea acestora, cu excepția BECS, față de care tonalitatea a fost negativă în opt cazuri și neutră în 24 de cazuri, PACCC – tonalitate negativă într-un caz și neutră în alt caz. PP Șor și BERU au fost reflectați preponderent neutru în 12 cazuri și, respectiv, 11. În raport cu PP Șor tonalitatea a fost negativă în două știri, iar în raport cu BERU - într-o știre. Ceilalți concurenți electorali au fost reflectați neutru.

La 5 iulie, Pro TV a pus pe post două știri despre rezultatele a două sondaje de opinie cu privire la potențialele rezultate ale alegerilor anticipate. Ambele materiale nu au corespuns pe deplin prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova.

În materiale nu se menționează dacă CEC a fost sau nu informată despre desfășurarea sondajelor, așa cum prevede regulamentul.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

În cele 51 de materiale difuzate în perioada de raport, Pro TV a citat/menționat 283 de surse, de cele mai multe ori fiind vorba despre formațiunile înscrise în cursa electorală, reprezentanți ai CEC, cetățeni.

În perioada de raport, postul de televiziune a oferit acces pentru 21 de concurenți electorali în materialele difuzate. Primul în top este BECS cu 405 secunde, urmat de PAS cu 243 de secunde și AUR cu 165 de secunde.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
BECS	32	405
PAS	18	243
AUR	15	165
PPDA	11	129
BERU	11	77
PP Șor	12	76
PACCC	2	59
POM	4	58
PUN	2	47
PACE	7	43
PDA	6	41

Pro TV a mai citat/menționat PLD – 32 de secunde, PDCM – 30 de secunde, PNOI – 29 de secunde, PVE – 28 de secunde, PP „NOI” – 27 de secunde, PDM – 26 de secunde, candidatul independent Veaceslav Valico – 25 de secunde, PMPSN – 24 de secunde, PPM – 23 de secunde, PRM – trei secunde.

Aproape jumătate (25) din cele 51 de știri monitorizate au reflectat subiecte conflictuale. În patru dintre acestea nu a fost asigurat echilibrul de surse. La 3 iulie, într-un material preluat de la RISE Moldova despre discuțiile private dintre Igor Dodon, unul dintre liderii BECS, și Gheorghe Cavcaliuc, președintele PACE, Victoria Kriukova, purtătoarea de cuvânt a PACE, califică ancheta RISE Moldova drept informații false fabricate de Renato Usatîi, liderul BERU. În replică, jurnaliștii s-au limitat la: „*Renato Usatîi nu a reacționat deocamdată*”.

La 5 iulie, în materialul despre revenirea lui Gheorghe Cavcaliuc de la Moscova după ce ar fi fost reținut, Pro TV face referire la autoritățile R. Moldova care au calificat călătoria liderului PACE alături de doi colegi, dintre care unul are interdicția de a ajunge în Rusia, drept „*o acțiune provocatoare*”. În material, Pro TV nu a oferit PACE dreptul la replică.

La 9 iulie, în materialul despre protestul BECS după ce Curtea de Apel Chișinău a decis să micșoreze numărul secțiilor de votare ce urmau să fie deschise în stânga Nistrului, Igor Dodon a calificat decizia drept „*illegală*”, întreaga știre fiind realizată din opiniile exponenților BECS și vocile câtorva cetățeni veniți la manifestație.

Tot la 9 iulie, Pro TV anunță, făcând referire la Inga Grigoriu, președinta Comisiei parlamentare de anchetă în dosarul așa-numitului laundromat rusesc (exponenta PPDA), că Ilan Șor, Vladimir Plahotniuc și Veaceslav Platon ar fi beneficiari ai banilor din fraude bancare. Pro TV l-a citat direct doar pe Veaceslav Platon și nu a anunțat ce pași a întreprins pentru a oferi dreptul la replică lui Ilan Șor și lui Vladimir Plahotniuc.

În perioada de raport, Pro TV a eșuat să asigure egalitatea de gen, în știri fiind citați/menționați 160 de bărbați comparativ cu 43 de femei (21%).

Limbajul și imaginile video utilizate

În majoritatea materialelor analizate în perioada de raport, limbajul și imaginile video utilizate în buletinele de știri difuzate de Pro TV au fost în corespundere cu normele deontologice, fără abateri și elemente discriminatorii. În șapte știri de la 5, 7, 8 și 9 iulie, postul de televiziune a recurs la etichetări în raport cu Ilan Șor, liderul PP Șor, numindu-l „fugar”. Într-o știre (9 iulie), Veaceslav Platon a fost etichetat drept „*controversatul om de afaceri*”.

La 4 iulie, în debutul unui material despre o manifestație organizată de BECS unde au avut loc altercații dintre AUR și Poliție, Pro TV a pus câteva secvențe de la acțiunea organizată de PACCC cu o zi înainte, în imagini apărând Iurie Muntean în prim-plan.

Publika TV

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada 2-10 iulie, postul de televiziune Publika TV a realizat 41 de subiecte cu caracter electoral direct, având un volum total de 3690 de secunde (1,02 ore). Materialele au vizat în special activitățile de campanie ale concurenților electorali, pregătirile pentru alegeri ale Comisiei Electorale Centrale, care a realizat și profilul candidaților electorali, decizia Curții de Apel Chișinău privind reducerea numărului secțiilor de votare în stânga Nistrului și reacțiile actorilor electorali în raport cu această decizie. De asemenea, în ultimele zile de campanie electorală postul a difuzat și anumite subiecte controversate cu implicarea concurenților electorali. În perioada de monitorizare, Publika TV a reflectat preferințele electorale ale alegătorilor, prezentând rezultatele a două sondaje de opinie.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Subiectele cu caracter electoral direct puse pe post de Publika TV au fost, în linii generale, obiective și imparțiale, fără a fi remarcate abateri de la normele deontologice. Materialele cu caracter electoral au prezentat informația echidistant și imparțial, nefiind înregistrat amestecul faptelor cu cel al opiniilor sau tratarea tendențioasă a evenimentelor.

În perioada supusă monitorizării a fost remarcată o anumită predilecție pentru BECS din perspectiva subiectelor selectate pentru a fi difuzate. Astfel, concurentul electoral a beneficiat de timp de antenă în cadrul a patru știri pentru a-și enunța obiectivele electorale pe anumite segmente sau pentru a-i fi reflectate activitățile de campanie – „*Vladimir Voronin consideră că integrarea europeană trebuie inclusă în Constituție*” (2 iulie), „*Liderul socialiștilor, Igor Dodon, este îngrijorat de faptul că în structurile de stat ar mișuna agenți străini și propune modificarea legislației pentru a putea preveni implicarea acestora în treburile interne ale țării*” (3 iulie), „*Liderii Blocului Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor, Vladimir Voronin și Igor Dodon, susțin că ei dețin formula pentru a scoate țara din criză. Aceștia le-au promis oamenilor pensii mai mari, locuri de muncă, dar și un nivel de trai stabil. Declarațiile au fost făcute în cadrul marșului pe care l-au organizat duminică sub genericul «Iubesc Moldova» și la care au*

participat mii de simpatizanți de-ai lor din diferite raioane ale țării” (4 iulie), „BECS a elaborat un plan eficient pentru a scoate țara din criză și este gata să-și asume guvernarea imediat după constituirea noului Parlament” (8 iulie).

De asemenea, BECS a fost protagonistul unor materiale în care solicită instituțiilor de stat să ia atitudine în anumite privințe, de exemplu: „BECS cere Procuraturii Generale și Comisiei Electorale Centrale să investigheze informațiile apărute în presa străină despre o posibilă finanțare externă a campaniei electorale a Partidului Acțiune și Solidaritate” (6 iulie). Totodată, reprezentanții formațiunii au fost menționați sau citați în mai multe știri privind diverse acuzații în adresa lor sau a altor concurenți electorali.

Tonalitatea reflectării candidaților electorali a fost una preponderent neutră, cu excepția BECS care a beneficiat de context, atitudine și tonalitate pozitivă atât prin subiectele selectate, cât și prin numărul mare de apariții și intervenții directe și indirecte (6 materiale).

În perioada de raport, Publika TV a difuzat rezultatele a două sondaje de opinie, ambele materiale fiind prezentate pe 5 iulie și realizate în corespundere cu prevederile *Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova*.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Pentru documentarea celor 41 de știri, reporterii postului au făcut trimitere la 109 surse, cel mai des fiind menționați sau citați candidații electorali și reprezentanții CEC. De asemenea, în știri au fost menționate astfel de instituții precum Curtea de Apel Chișinău, Curtea Supremă de Justiție, MAEIE, Guvern sau anumite subdiviziuni ale Poliției.

Publika TV a reflectat activitatea electorală a mai puțin de jumătate din concurenții electorali (nouă candidați din 23 au fost citați sau menționați, iar doi au fost doar menționați).

Din perspectiva frecvenței și contextului aparițiilor, cea mai mare prezență în știri au avut-o reprezentanții BECS care au beneficiat de 17 apariții cu un volum total al intervențiilor directe și indirecte de 525 de secunde. Acesta a fost urmat de PAS cu intervenții de 371 de secunde și de PPDA, căruia i-au fost alocate 270 de secunde pentru intervenții directe și indirecte.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
BECS	17	525
PAS	12	371
PPDA	9	270
AUR	9	248
PP Șor	8	232
BERU	5	122
PACE	2	45
PACCC	1	37
PUN	1	25

PDA și PDM au fost menționați de două ori, iar Președinția o singură dată cu o intervenție de cinci secunde.

Din totalul de știri monitorizate (41), 12 au avut un caracter conflictual, dintre care una a fost dezechilibrată din punct de vedere a surselor citate. Pe data de 8 iunie, postul a difuzat o știre despre „*un nou incident cu implicarea membrilor Alianței pentru Unirea Românilor la intrarea în regiunea transnistreană. Aceștia nu au fost lăsați să ajungă la Varnița, unde mergeau pentru a face campanie electorală, iar la un moment dat spiritele s-au încins. Membrii AUR au încercat să-l rețină pe un grănicer*”. Burtiera titra: „*Noi îmbrânceli la Nistru*”, iar știrea nu a conținut alte opinii referitoare la acest incident. O altă știre cu tentă acuzatoare a fost parțial dezechilibrată. Mai exact, pe 2 iulie, Publika TV a difuzat o știre în care „*Renato Usatii îl acuză pe directorul Institutului de Politici Publice, Arcadie Barbăroșie, că ar manipula cu datele sondajului care urmează a fi prezentat luni*”. Reporterii au anunțat că „*Barbăroșie nu a fost de găsit pentru o reacție*”. Pe 6 iunie, postul a difuzat și reacția lui Arcadie Barbăroșie la acuzațiile lui Renato Usatii.

În celelalte cazuri, reporterii au asigurat echilibrul de surse.

Subiectele care au vizat activitățile de campanie electorală au citat preponderent o singură sursă, de obicei, sursele primare de la evenimente, cu excepția celor cu caracter conflictual, care în mare parte au asigurat echilibrul surselor.

Din perspectiva echilibrului de gen se constată o discrepanță evidentă dintre numărul de surse femei și bărbați. Astfel, redacția a citat în știri 50 de bărbați și 10 femei (16%).

Limbajul și imaginile video utilizate

În perioada supusă monitorizării, limbajul utilizat și imaginile video puse pe post au respectat normele deontologice și profesionale.

RTR Moldova

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada 2 – 10 iulie 2021, RTR Moldova a difuzat 69 de subiecte electorale în cele șase buletine de știri, cu durată totală de 4411 secunde (1,2 ore). Majoritatea știrilor (57) s-au referit la prioritățile și obiectivele de campanie ale concurenților, șapte au avut în vizor proiectele de infrastructură ale autorităților locale din raionul Orhei și au fost difuzate în afara rubricii electorale, iar altele cinci au informat despre mersul procesului electoral (alocarea banilor necesari de către Guvern, tipărirea buletinelor, supravegherea scrutinului de către misiunile străine de observatori etc.).

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

Cea mai mare parte a știrilor puse pe post de RTR Moldova au fost nepărtinitoare, echilibrate și au separat faptele de opinii. Redacția a avut o atitudine neutră față de majoritatea concurenților electorali. De cele mai multe ori, în știri s-a vorbit despre angajamentele electorale expuse la întâlniri cu alegătorii, în cadrul unor dezbateri televizate, conferințe de presă ori mitinguri desfășurate pe parcursul săptămânii. În ultima zi de campanie (9 iulie), RTR a transmis pe scurt mesajele concurenților în pragul scrutinului, le-a reiterat promisiunile și a menționat despre faptul că urmează așa-numita ziua tăcerii.

În fiecare buletin au fost difuzate câte unul sau două reportaje care au favorizat și au plasat în lumină pozitivă PP Șor. Materialele au relatat despre proiecte de infrastructură implementate în prezent sau finalizate recent în raionul Orhei, cu efortul autorităților publice locale și al primarilor PP Șor: repararea unor străzi, renovarea curților blocurilor de locuit, amenajarea terenurilor de joacă, instalarea iluminatului stradal. RTR Moldova remarcă bunăoară că „modernizarea Orheiului este în plină desfășurare”, „lucrări la așa scară nu au mai avut loc acolo de 40 de ani. (...) O astfel de frumusețe și ordine aici nu a fost niciodată”, „lucrările planificate au fost executate de Primărie în termen-record”. La final, în reportajele despre drumuri, postul precizează și faptul că „în ultimii șase ani, investițiile în infrastructura rutieră la Orhei au crescut de patru ori”. Subiectele sunt completate cu declarații ale primarilor și voci laudative ale localnicilor. În cinci cazuri din șapte imaginea logo-ului de pe microfon a fost acoperită.

Tonalitatea reflectării candidatului PP Șor a fost pozitivă și în alte nouă știri, șase dintre care transmit angajamente electorale din cadrul unor briefinguri, iar trei abordează solicitarea adresată judecătorilor Curții de Apel Cahul ca ordinul de arest emis pe numele său să fie anulat.

Tonalitatea reflectării altor candidați a fost neutră.

În perioada de raport, postul RTR Moldova nu a reflectat rezultatele vreunui sondaj electoral.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

Cele 69 de știri analizate au fost documentate din 106 surse. Jurnaliștii s-au limitat să citeze concurenții electorali, reprezentanți ai CEC ori ai Guvernului și câțiva cetățeni.

Postul a asigurat accesul în știri pentru 20 din cei 23 de candidați înregistrați în cursa electorală. PP Șor a beneficiat de cel mai mare spațiu de emisie și de cele mai dese apariții în știri - de 16 ori, cu un volum total de 702 secunde. De două ori mai puțin au fost citați direct sau indirect exponenții BECS (313 secunde).

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
PP Șor	16	702
BECS	6	313
PAS	5	259
BERU	6	192
PACCC	3	175
PPDA	3	140
PPPO	2	93
PUN	2	90
PDA	3	82
AUR	2	79

Postul a mai citat câte două ori reprezentanții PDCM, PVE și pe candidatul independent Veaceslav Valico, iar în câte o știre - PACE, PLD, PPM, PP „NOI”, PPOM ȘI PPPS.

Știrile care au prezentat angajamentele și promisiunile candidaților au fost scurte, dintr-o singură sursă și fără informații de background. Niciunul dintre materialele cu tematică electorală directă sau indirectă nu a abordat subiecte conflictuale și nu a inclus acuzații.

În subiectele monitorizate au fost citați sau menționați de aproape patru ori mai mulți bărbați decât femei, raportul numeric fiind de 82 la 19 (18%).

Limbajul și imaginile video utilizate

RTR Moldova a utilizat un limbaj adecvat și nediscriminatoriu în știrile monitorizate, fără a recurge la etichetări. În ceea ce privește imaginile video utilizate, în câteva cazuri, postul TV a preluat secvențe din spoturile electorale ale unor concurenți, păstrând coloana sonoră, dar nu a indicat sursa imaginilor, iar într-o știre din 5 iulie despre BERU, redacția a redat inclusiv o inserție cu locul formațiunii în buletinul de vot și ștampila „Votat”.

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de raport, postul de televiziune TV6 a difuzat în cadrul a șase ediții ale buletinului „Ora știrilor” 53 de materiale cu caracter electoral direct sau indirect, cu un volum total de 7312 secunde (2,03 ore). Dintre acestea, 40 au fost incluse la rubrica „Electorală 2021”, iar 13 au fost difuzate în afara rubricii. Mai mult de jumătate din știrile electorale cu caracter direct sau indirect (27) s-au referit la activitatea concurentului electoral PP Șor. Alte știri au vizat activități de campanie ale unor partide înscrise în cursa electorală, inclusiv acuzații reciproce dintre acestea, pregătirile de pe ultima sută de metri a CEC pentru alegeri, dar și decizia Curții de Apel Chișinău privind reducerea numărului secțiilor de votare în stânga Nistrului și reacția unor concurenți electorali în raport cu această decizie.

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

În perioada supusă monitorizării s-a observat o tendință evidentă a postului TV 6 de a reflecta preponderent activitatea electorală a concurentului PP Șor. Mai mult, subiectele selectate și unghiul de abordare au pus în lumină predominant pozitivă activitatea acestei formațiuni politice. Astfel, jurnaliștii TV6 au pus pe post zilnic între trei și șapte știri, care i-au avut protagoniști pe exponenții PP Șor, inclusiv pe liderul formațiunii, Ilan Șor, care era citat în contextul transmisiunilor video plasate pe Facebook sau a participărilor sale online la inaugurarea unor proiecte sociale.

Din cele 27 de știri electorale cu caracter direct și indirect care au vizat PP Șor, șase au scos în prim-plan angajamentele acestei formațiuni în diverse domenii, prezentate în mare parte de Ilan Șor. Acesta a promis că *„salariul minim va fi de 3000 de lei”, „pensionarii vor avea o pensie de 10.000 de lei și vor reuși să-și ajute și nepoții”, „pensionarii vor primi medicamentele esențiale gratuit, iar celelalte cu o reducere de 60%”, „va lansa un program imobiliar care va permite ca cetățenii să cumpere apartamente în credit pe o perioadă de 40 de ani, cu achitarea unei rate lunare de 500 de lei”, „a venit cu inițiativa ca satul Peresecina să obțină statutul de oraș” și „a promis diasporei că va face din Moldova o țară în care veți dori să rămâneți”.*

Alte cinci știri s-au referit la situația în jurul mandatului de arest pe numele lui Ilan Șor. Politicianul a solicitat Curții de Apel Cahul anularea mandatului de arest *„pentru a putea participa la alegeri”*, iar cu o zi înainte ca instanța în cauză să se pronunțe a declarat că *„dacă autoritățile nu se tem de adevărul despre fraudă bancară, atunci mâine mandatul de arest pe numele meu va fi anulat”*. Ulterior, după ce Curtea a decis menținerea mandatului de arest, Șor a calificat decizia drept *„o bătaie de joc”* față de el și a contestat hotărârea la CSJ.

Tendențiozitatea postului în raport cu PP Șor s-a remarcat și în afara știrilor rubricii electorale. Astfel, TV6 a difuzat 11 materiale în care au fost puse în evidență realizările autorităților publice locale, fiind vorba, în special, de autoritățile locale din mun. Orhei și din or. Taraclia, conduse de primari care sunt exponenți ai PP Șor. Astfel, la Orhei au fost renovate mai multe curți de bloc, reparate străzi secundare, inaugurate terenuri de joacă, iar la Taraclia a fost deschisă o sală de sport pentru copii și tineri, a fost achiziționat un minitractor, a fost dat start lucrărilor de reabilitare a străzii Matrosov, dar și a unei grădinițe care a fost abandonată timp de opt ani. De asemenea, în satul Isacova, raionul Orhei, a fost inaugurat iluminatul stradal.

În cadrul acestor știri postul de televiziune a admis amestecul de fapte și opinii, precizând că „de acum locuitorii străzii Alexei Șciusev din Orhei vor avea parte de confort și siguranță”, „în Orhei continuă modernizarea drumurilor în ritm alert”, „o nouă arteră a fost renovată integral, fiind cel mai amplu proiect implementat în acest an”, „oamenii practic nu-și recunosc străzile”, „cu lacrimi în ochi oamenii privesc cum se transformă strada lor”, „raionul Orhei devine mai luminos”, „în fiecare săptămână în Orhei sunt inaugurate câteva terenuri de joacă, ceea ce înseamnă că tot mai mulți copii sunt fericiți”, „toate acestea au devenit posibile datorită implicării deputatului PP Șor, Vadim Fotescu, la cererea primarului orașului Veaceslav Lupov”. În majoritatea știrilor este citat direct și președintele raionului Orhei, Dinu Țurcanu, care este exponentul PP Șor.

Amestecul dintre fapte și opinii s-a remarcat și în cazul altor șase știri. Mai exact, pe 2 iulie, în contextul unui material despre comemorarea Domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt, reporterul a menționat că „deputații Partidului Șor împreună cu reprezentanții formațiunii și cei ai Platformei Pentru Moldova și-au exprimat respectul, admirația și recunoștința față de cel care a luptat pentru prosperarea Moldovei între anii 1457 și 1504”. Pe 5 iulie, în contextul creării organizației de tineret a PP Șor din Criuleni, prezentatoarea a menționat în intro-ul știrii că „familia politică a PP Șor se mărește și întinerește”, iar pe 7 iulie a calificat disensiunile dintre socialiști și unioniști drept „bătăie în toată regula”, precizând totodată că „membrii AUR care au venit la sediul PSRM să protesteze s-au luat la pumni cu reprezentanții formațiunii. Membrii Gărzii Tinere a PSRM i-au îmbrâncit pe cei de la AUR, iar după asta spiritele s-au încins. Manifestanții s-au târât pe jos și și-au împărțit pumni, iar fostului primar i-au zburat ochelarii după ce a primit o palmă de la socialistul Alexandru Odințov. După ce și-au aruncat replici, situația a ieșit de sub control. Protestul pașnic s-a transformat într-un câmp de luptă unde membrii ambelor formațiuni și-au împărțit pumni. Violențele au degenerat”. Totodată, reporterul a menționat că „duminica trecută în timpul marșului BECS, Dorin Chirtoacă s-a năpustit asupra liderului socialist”.

De asemenea, pe 9 iulie, când Ilan Șor a prezentat inițiativa ca satul Peresecina din raionul Orhei să devină oraș, reporterul a menționat că „Peresecina viitorului, care arată absolut impresionant, a fost prezentată într-un spot grafic”. Tot pe 9 iulie, în cadrul unei alte știri, „fermierii s-au plâns că nu pot să-și vândă marfa”, că „dovleceii vor fi aruncați în treacă la animale”, iar „banii s-au dovedit a fi aruncați în vânt”. Aceeași știre s-a remarcat și printr-un grad de tendențiozitate în raport cu autoritățile care „se acoperă cu o lege care ar proteja producătorii locali. (...) Această lege, însă, se prăfuieste pe rafturile șefului statului. Documentul nu a fost promulgat de Maia Sandu pentru că încalcă angajamentele din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană și va afecta exporturile spre piața europeană”, a menționat reporterul fără a încerca să afle și opinia șefei statului privind respectiva lege.

O altă știre în care este remarcat amestecul de fapte și opinii, dar și un anumit grad de tendențiozitate în raport cu partidele de dreapta prin citatele selectate, vizează protestul simpatizanților BECS din fața CSJ, după decizia Curții de Apel privind reducerea numărului secțiilor de votare în stânga Nistrului. Astfel, pe 9 iulie, în intro-ul știrii, prezentatoarea anunță

că „după ce partidele unioniste au luptat pentru dreptul diasporei de a avea mai multe locuri unde vor putea vota, iată că a venit timpul politicianilor de stânga să-și apere electoratul”. În fața protestatarilor, candidatul la funcția de deputat BECS, Bogdan Țirdea a declarat că „astăzi am venit cu steaguri, mâine vom veni cu furci. Veți fi aruncați în Nistru. Eu îi previn pe domnii Grosu, Alaiba și alții să-și ia de pe acum costumul de baie”.

În cazul PP Șor, tonalitatea reflectării a fost una eminentemente pozitivă. BECS a fost prezentat preponderent în lumină pozitivă, dar și în contextul în care acesta pune în lumină negativă alți concurenți electorali, în special PAS, dar și pe președinta Maia Sandu. De exemplu, pe 2 iulie „BECS cere PG deschiderea unor dosare penale pe numele Maiei Sandu și Igor Grosu pentru complicitate la furtul miliardului”, pe 5 iulie „BECS aruncă mănua și îi cheamă pe cei de la PAS la dezbateri electorale”, pe 6 iulie „BECS cere PG să investigheze informațiile apărute în presă privind finanțarea PAS de state din UE, dar și de către SUA”, iar „liderul socialiștilor susține că Maia Sandu ar putea anula rezultatele alegerilor parlamentare dacă acestea nu vor fi în favoarea PAS”.

De asemenea, TV6 a anunțat că liderul PACE, Gheorghe Cavcaliuc, i-a invitat pe „Maia Sandu și Aureliu Ciocoi la o dezbatere publică pe tema securității naționale”, iar după ce aceștia nu au dat curs invitației, liderul PACE a atenționat asupra faptului că „securitatea țării este în pericol (...), iar de acest lucru se fac vinovați Maia Sandu și Aureliu Ciocoi, care au în subordine Consiliul Suprem de Securitate, Armata și Guvernul”.

În raport cu PAS și președinta Maia Sandu (care au fost citați/menționați în 18 știri), TV6 a avut în egală măsură o tonalitate neutră și negativă (în nouă știri au fost reflectați neutru, iar în alte nouă știri – negativ).

Tonalitatea TV6 în raport cu alți concurenți electorali a fost una neutră, dar postul a preferat să scoată în evidență subiecte conflictuale – Gheorghe Cavcaliuc susține că Renato Usatîi ar fi vrut să se retragă din cursa electorală și să candideze independent (2 iulie), liderul PDA, Vasile Costiuc, ar fi fost atacat cu gaze lacrimogene de către un simpatizant BECS (8 iulie), altercații și îmbrânceli cu implicarea reprezentanților AUR la postul de la Varnița (8 iulie), un grup de tineri care lipeau afișe s-au luat la bătaie (8 iulie).

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

În perioada monitorizată, la realizarea celor 53 de știri postul TV6 a citat/menționat 175 de surse, majoritatea dintre acestea fiind concurenți electorali, reprezentanți ai CEC, Guvernului, autorități publice locale, cetățeni.

Din perspectiva frecvenței și duratei aparițiilor, PP Șor a beneficiat de cel mai mare volum al spațiului de emisie (1736 de secunde), timpul alocat acestui concurent electoral fiind mai mare decât cel al tuturor formațiunilor luate la un loc (1328 secunde), menționate/citate de TV6 în perioada de raport. Pe locul doi, se plasează BECS cu un spațiu alocat de 598 de secunde, iar pe locul trei PACE, fiindu-i acordate 320 de secunde.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, secunde
PP Șor	28	1736

BECS	15	598
PACE	4	320
AUR	5	152
BERU	1	76
PPR	1	65
PPDA	4	63
PAS	7	34
PDA	1	20

PDM a fost menționat o singură dată, iar președinta Maia Sandu și instituția prezidențială au fost citate de 11 ori având intervenții totale de 49 de secunde.

În perioada de raport, TV6 a difuzat 19 știri cu subiecte controversate, patru dintre acestea fiind dezechilibrate, fiind sesizate tentative formale de a echilibra știrile din perspectiva surselor, precizându-se că sursele „nu au fost de găsit la telefon”, „nu au răspuns la mesaje” sau „nu comentează declarațiile concurenților electorali”.

Majoritatea știrilor care au reflectat activitatea PP Șor au fost realizate dintr-o singură sursă (în special fiind citat și menționat liderul formațiunii Ilan Șor) sau mai multe, dar care exprimă același punct de vedere, fără a fi completate cu alte informații de context.

În perioada monitorizată, TV6 nu a asigurat echilibrul de gen al surselor/protagoniștilor în știrile difuzate. Postul a citat/menționat 95 de surse masculine și 41 de surse feminine (30%).

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile video utilizate în perioada de raport au respectat normele deontologice.

Implicarea în reflectarea campaniei electorale

În perioada de monitorizare, TV8 a pus pe post 33 de subiecte cu caracter electoral direct sau indirect, în cele opt ediții ale principalului buletin de știri al zilei. Volumul total al acestora a fost de 4802 de secunde sau 1,3 ore. Materialele au fost difuzate în cadrul rubricii electorale, dar și în afara acesteia.

Știrile au conținut informații cu privire la desfășurarea procesului electoral, cheltuieli de campanie, profilul candidaților și prioritățile electorale anunțate de concurenți în evenimente de campanie. Postul a realizat subiecte electorale și în baza dezbaterilor organizate de TV8.

Reporterii au mai relatat și despre situațiile controversate care au vizat mai mulți concurenți electorali (reținerea liderului PACE, altercațiile dintre reprezentanții BECS și AUR, greva foamei anunțată de liderul PRM).

Imparțialitate și obiectivitate. Partizanat politic

TV8 a reflectat corect activitățile desfășurate de concurenții electorali pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie, de o manieră neutră și echidistantă. Știrile au fost obiective, fără abateri de la normele deontologice.

O notă de tendențiozitate s-a resimțit față de BERU în știrea despre cheltuielile de campanie ale concurenților electorali (5 iulie), acesta fiind prezentat drept „*concurrentul care și-a scuturat cel mai mult buzunarele în această perioadă*” și „*lider la capitolul cheltuieli*”. În detalierea cheltuielilor BERU, reporterul precizează că „*cei mai mulți bani s-au scurs pentru publicitatea electorală (...)*”, pe când în cazul altor candidați se spune că aceștia „*au investit*” (PAS) sau „*au cheltuit*” (PP Șor, BECS).

O tendință de defavorizare a fost observată în cazul candidatului BECS prin selectarea subiectelor pentru difuzare în condițiile în care nu este clară valoarea informațională a unor astfel de materiale (de exemplu știrea difuzată pe 7 iulie despre vânătoarea de mistreți).

Amestecul dintre fapte și opinie a fost remarcat într-o singură știre despre participarea unor lideri de partid la comemorarea victimelor deportărilor (6 iulie). În debutul știrii, prezentatoarea anunță că „*tragica aniversare a celor 72 de ani de la cel de-al doilea val al deportărilor staliniste a fost folosită de unii politicieni cu scopul de a se face auziți și văzuți în preajma alegerilor parlamentare anticipate*”.

În procesul de monitorizare, nu au fost identificate intenții vădite de favorizare sau defavorizare față de concurenții electorali, postul adoptând o tonalitate neutră în raport cu majoritatea candidaților prezenți în știri în perioada monitorizată.

Pe data de 5 iulie, postul a difuzat o știre despre partidele care ar putea accede în Parlament. Materialul a fost realizat conform prevederilor *Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 în mijloacele de informare în masă din R. Moldova*.

Pluralismul de opinie. Corectitudinea și echilibrul surselor

În procesul de documentare a celor 33 de știri, reporterii TV8 au consultat 169 de surse: candidații electorali, Comisia Electorală Centrală, reprezentanți ai instituțiilor statului, experți și cetățeni.

Postul a informat despre 12 candidați electorali în total din cei 23 înscriși în cursa electorală.

Din perspectiva aparițiilor, cea mai mare prezență au avut-o reprezentanții PAS, cu un volum al intervențiilor directe și indirecte de 181 de secunde. În top urmează concurrentul PACE, cu un volum al aparițiilor de 172 de secunde și candidatul BECS cu 171 de secunde pentru intervenții directe sau indirecte.

Frecvența apariției actorilor electorali în știri și volumul intervențiilor/Top 10

Subiecți citați/menționați	Frecvența	Durata apariției directe și indirecte, sec
PAS	10	181
PACE	4	172
BECS	15	171
PPDA	5	126
PP Șor	4	87
AUR	5	66
PRM	1	44
PDA	2	36

BERU	6	27
PMPSN	1	20

PACCC a avut o apariție de 16 secunde, iar concurentul electoral PDM – una de 12 secunde.

Din numărul total de știri (33), 12 au vizat controverse. În toate materialele de acest gen, reporterii au asigurat echilibrul opiniilor totalmente sau parțial, demonstrând efortul jurnalistic de a oferi dreptul la replică.

La capitolul echilibrului de gen, știrile au fost documentate, prioritar, din surse masculine – 64, în timp ce sursele feminine au avut o prezență mai mică – 20 (23%).

Limbajul și imaginile video utilizate

Limbajul și imaginile video utilizate în buletinele de știri de la TV 8 au fost în corespundere cu normele deontologice. Elemente discriminatorii în raport cu candidații nu au fost semnalate, cu o singură excepție. În ediția din 5 iulie, la anunțarea rezultatelor sondajului electoral, reporterul a recurs la o etichetare prezentându-l pe candidatul PP Șor drept „*deputatul fugar*”.

CONCLUZII GENERALE

În perioada 2 iulie – 10 iulie 2021, la cele 10 posturi de televiziune monitorizate în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 11 iulie au fost remarcate următoarele tendințe:

- Moldova 1 a oferit acces în buletinele de știri pentru majoritatea concurenților electorali, pe care i-a reflectat de o manieră neutră, cu excepția unei ușoare favorizări a BECS și a defavorizării PAS și a președintei Maia Sandu, evidentă prin selectarea subiectelor și a unghiului tendențios de abordare. Majoritatea materialelor de natură conflictuală au fost echilibrate, iar limbajul și imaginile au fost în corespundere cu normele deontologice. Din perspectiva de gen, postul public de televiziune nu a asigurat echilibrul dintre sursele masculine și feminine în știrile monitorizate.
- NTV Moldova și Primul în Moldova au oferit spațiu de emisie la mai mult de jumătate din concurenții electorali. Posturile de televiziune au demonstrat un comportament tendențios și partizan în raport cu BECS, care a beneficiat de cel mai mare spațiu al intervențiilor, tonalitatea reflectării fiind pozitivă și neutră. Concurentul electoral PAS a fost defavorizat, situație asemănătoare și în cazul președintei Maia Sandu. De cele mai multe ori, tonalitatea adoptată de NTV Moldova și Primul în Moldova în raport cu PAS a fost una negativă. Circa jumătate din numărul știrilor controversate au fost echilibrate. Limbajul și imaginile utilizate au fost, cu unele excepții, neutre. Balanța echilibrului de gen a fost înclinată spre sursele de sex masculin.
- Postul de televiziune Jurnal TV a reflectat corect și echidistant activitățile de campanie ale majorității concurenților electorali. O parte din materiale au fost obiective și imparțiale, separând faptele de opinii, fiind înregistrate și cazuri în care a fost observată tendențiozitate și lipsă a imparțialității în raport cu unii concurenți. Tonalitatea reflectării concurenților electorali a fost neutră pentru o mare parte din concurenții reflectați, cu excepția BECS și PACE, care au fost reflectați neutru, dar au fost și defavorizați de un număr relativ mare de materiale cu tonalitate negativă. Postul a asigurat diversitatea surselor, iar limbajul și imaginile utilizate au fost în majoritatea

cazurilor neutre. Din perspectiva de gen, Jurnal TV nu a asigurat echilibrul dintre sursele masculine și feminine.

- Pro TV a oferit spațiu de emisie la majoritatea concurenților electorali. Cele mai multe materiale au fost obiective și imparțiale faptele au fost separate de opinii, iar limbajul și imaginile utilizate au fost neutre, cu unele excepții. Tonalitatea reflectării concurenților electorali a fost neutră pentru majoritatea concurenților, cu excepția BECS pe care l-a defavorizat atât prin tonalitatea negativă, cât și prin modul de selectare a subiectelor sau a unghiului de abordare. Postul de televiziune nu a asigurat diversitatea surselor și egalitatea de gen a acestora.
- Prime TV și Publika TV a oferit acces în știri la mai puțin de jumătate din concurenții electorali, majoritatea fiind reflectați neutru și echidistant. În cazul Prime TV, excepție a fost PP Șor în raport cu care postul a adoptat o tonalitate pozitivă în materiale despre dezvoltarea infrastructurii în raionul Orhei. La ambele posturi, din perspectiva spațiului alocat intervențiilor, se atestă o predilecție pentru BECS, care a fost ușor favorizat prin selectarea subiectelor pentru reflectare și a unghiului de abordare. **Aproape toate** subiectele controversate au fost echilibrate. Limbajul și imaginile au corespuns normelor deontologice. Balanța echilibrului de gen a fost înclinată spre sursele de sex masculin.
- RTR Moldova a reflectat în mare parte corect, neutru și echidistant mersul campaniei electorale, fără a recurge la amestec dintre fapte și opinii și limbaj inadecvat. Majoritatea concurenților înscrși în cursă au beneficiat de acces în știrile postului TV, iar tonalitatea față de aceștia a fost neutră, cu excepția PP Șor, care a fost favorizat prin volumul alocat intervențiilor directe și indirecte și plasat în lumină pozitivă. Televiziunea nu a asigurat echilibrul de gen al surselor, cele de sex masculin fiind citate sau menționate de patru ori mai mult decât cele de sex feminin.
- TV6 a oferit acces în știri la mai puțin din jumătate din concurenții electorali. Postul a favorizat evident PP Șor atât prin frecvența și spațiul mare alocat intervențiilor, cât și prin tonalitatea pozitivă, prezentă de materiale. În raport cu PAS, tonalitatea reflectării a fost negativă în câteva cazuri, acest concurent fiind defavorizat și de materiale negative despre președinta Maia Sandu, ex-lidera PAS. În știrile conflictuale, sursele au fost, de obicei, echilibrate. Limbajul și imaginile video utilizate au respectat normele deontologice. Din perspectiva asigurării echilibrului de gen, știrile monitorizate au fost dezechilibrate.
- TV8 a oferit spațiu de emisie la mai puțin de jumătate din concurenții electorali adoptând, în majoritatea cazurilor, o tonalitate neutră. În cazul concurentului BECS, se atestă o tendință de defavorizare prin selectarea subiectelor pentru reflectare. Subiectele controversate au fost echilibrate. Limbajul și imaginile utilizate au fost în corespundere cu normele deontologice. Din perspectiva egalității de gen postul a acordat prioritate surselor masculine.

Recomandări:

- Radiodifuzorii să utilizeze rapoartele de monitorizare ca instrumente de autoreglementare și să elimine carențele, astfel încât activitatea lor să fie conformă cu normele legale și Codul deontologic al jurnalistului.

- Consiliul Audiovizualului să se autosesizeze și să folosească rapoartele de monitorizare pentru a evalua dacă posturile de televiziune monitorizate au respectat dreptul la informare completă, obiectivă și veridică.
- Consiliul Audiovizualului să reacționeze prompt și eficient în cazurile derogărilor de la normele legale admise de radiodifuzori în reflectarea campaniilor electorale, pentru a asigura o informare adecvată a electoratului prin intermediul programelor audiovizuale.